

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวความคิดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษผู้กระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยขึ้นอยู่กับค่านิยมของสังคม สภาพเศรษฐกิจและการเมือง การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน (retribution) ซึ่งมีลักษณะเป็นการมองย้อนในอดีต โดยถือเอาการลงโทษเป็นการทดแทนที่ได้กระทำผิดไปแล้ว โดยไม่ได้มองถึงประโยชน์ในอนาคตได้เสื่อมสลายลงไปในสังคมที่เจริญแล้ว การลงโทษแบบข่มขู่ (deterrence) และแบบตัดโอกาสมิให้กระทำความผิดอีก (incapacitation) ก็ใช้ได้เฉพาะกับผู้กระทำความผิดบางประเภทโดยเฉพาะเจาะจง แต่การลงโทษเพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (rehabilitation) มีความคิดที่ว่าผู้กระทำความผิดเป็นคนป่วย และสมควรจะได้รับการรักษาโดยมาตรการต่าง ๆ ซึ่งนอกเหนือจากการลงโทษตามปกติ วัตถุประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีนี้ คำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐในการแก้ไข ดัดแปลง บำบัดรักษา หรือฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล โดยมีผลก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในตัวผู้กระทำความผิดทั้งในด้านนิสัยส่วนตัว ทักษะ ทักษะ และแบบแผนที่มีคุณค่าของชีวิตและเป็นพลเมืองที่ปฏิบัติตามกฎหมายได้เป็นที่ยอมรับในเวลาต่อมา นอกจากนี้ยังประสงค์จะป้องกันบุคคลที่ได้กระทำผิดมาแล้ว ไม่ให้กลับไปกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก

ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดมีขอบเขตกว้างขวาง เช่น การให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษา การให้สวัสดิการช่วยเหลือ การสังคมสงเคราะห์ การใช้เทคนิคทางด้านจิตวิทยา และที่สำคัญ คือ การให้นักโทษทำงาน

ในส่วนการให้ทำงานนั้นก็มีกฎหมายบัญญัติว่า “นักโทษเด็ดขาดต้องทำงานตามคำสั่งของเจ้าพนักงานเรือนจำ”¹

¹ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 22.

อย่างไรก็ตามการที่ผู้กระทำความผิดที่ถูกตัดสินให้ลงโทษจำคุก เขาก็ยังมีสิทธิต่าง ๆ อยู่ในฐานะที่เป็นพลเมืองคนหนึ่ง โดยเฉพาะสิทธิมนุษยชนและสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้นจึงเห็นควรศึกษาการที่กฎหมายบัญญัติให้นักโทษต้องทำงานตามคำสั่งของเจ้าพนักงานเรือนจำนี้ จะเป็นการขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและรัฐธรรมนูญของไทยหรือไม่

1.2 สมมติฐาน

การแก้ไขฟื้นฟูนักโทษ เป็นหลักการซึ่งนานาประเทศยอมรับและปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน แนวทางในการแก้ไขฟื้นฟูมีอยู่หลายวิธีการด้วยกัน แนวทางหนึ่งก็คือ การฝึกอาชีพและการบังคับใช้แรงงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการแก้ไขฟื้นฟูนักโทษ จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐ รวมทั้งจำเป็นต้องมีกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ ซึ่งจะขัดต่อรัฐธรรมนูญและสิทธิมนุษยชน

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติต่อนักโทษตามหลักการแก้ไขฟื้นฟูในเรื่องเกี่ยวกับการฝึกอาชีพและการบังคับใช้แรงงาน
2. เพื่อศึกษาถึงกฎหมายและระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพและการบังคับใช้แรงงานนักโทษในประเทศไทย
3. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการฝึกอาชีพและการบังคับใช้แรงงานนักโทษของประเทศไทยกับต่างประเทศ
4. เพื่อศึกษาถึงการให้นักโทษฝึกอาชีพและการบังคับใช้แรงงานนักโทษเป็นการขัดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของนักโทษตามรัฐธรรมนูญและตามหลักสิทธิมนุษยชนหรือไม่

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้จะใช้วิธีวิจัยโดยเอกสาร (documentary research) โดยศึกษา ค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูลจาก ตำรา บทความ วารสารทางวิชาการของไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวกับการฝึกอาชีพและการบังคับใช้แรงงาน

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงหลักเกณฑ์หรือกฎหมายที่เกี่ยวกับการฝึกอาชีพและการบังคับใช้แรงงาน โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลจาก ฎีกญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และฉบับที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2523 ตลอดจนกฎกระทรวง และระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพและการบังคับใช้แรงงาน ซึ่งได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศที่มีประเภทของโทษจำคุกที่ต้องใช้แรงงานประกอบกับโทษด้วย (Imprisonment with Labor) โดยจะทำการศึกษาถึงพระราชบัญญัติเรือนจำ ค.ศ. 1908 ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เน้นการใช้แรงงานนักโทษในรูปของอุตสาหกรรมเรือนจำ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการฝึกอาชีพและการบังคับใช้แรงงานนักโทษ
2. ทำให้ทราบถึงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพและการบังคับใช้แรงงานนักโทษในประเทศไทย
3. ทำให้ทราบถึงแนวทางการบังคับใช้แรงงานของต่างประเทศกับของประเทศไทยว่าจะมีความแตกต่างกันหรือไม่ เพียงไร
4. ทำให้ทราบว่า การฝึกอาชีพและการบังคับใช้แรงงานนักโทษนั้น ไม่เป็นการขัดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของนักโทษตามรัฐธรรมนูญและตามหลักสิทธิมนุษยชน